

Konkurransklagenemnda

Konkurransklagenemndas avgjørelse 13. august 2025

Sak: 2025/0866

Klager: Coop Norge SA

Prosessfullmektig: Anette Nyhus, Advokatfirmaet Wiersholm AS

Konkurransklagenemndas medlemmer:

Espen Skjerven, Ingebjørg Tønnessen og Elisabeth Wittemann

1 Sakens bakgrunn

- (1) Coop Norge SA (heretter Coop) fremmet 30. mai 2025 krav om dekning av sakskostnader i medhold av forvaltningsloven § 36.
- (2) Kravet er knyttet til Konkurransklagenemndas avgjørelse datert 9. mai 2025 i sak 2025/0425, som gjaldt Coops klage på Konkurransetilsynets avslag på innsyn datert 3. februar 2025. Konkurransklagenemnda tok Coops klage på avslag på innsyn i hovedsak til følge.
- (3) Innsynsbegjæring gjaldt dokumenter i Konkurransetilsynets sak 2020/0068, tilknyttet den såkalte Prisjegersaken, der Coop i vedtak datert 21. august 2024 ble ilagt et overtredelsesgebyr på 1,3 milliarder kroner. Coop klaget vedtaket om overtredelsesgebyr inn for Konkurransklagenemnda. På tidspunktet for innsynsbegjæringen og Konkurransetilsynets avslag på innsyn, var det altså fattet vedtak fra Konkurransetilsynets side i Prisjegersaken, men vedtaket var påklaget.
- (4) Ifølge Advokatfirmaet Wiersholm AS' (heretter Wiersholm) oversendte timeliste, [REDACTED]

[REDACTED] Det totale kravet utgjør 232 332,25 kroner eksklusiv merverdiavgift.

2 Anførsler

- (5) Coop Norge AS har i hovedsak anført:
- (6) Konkurransklagenemndas avgjørelse endret Konkurransetilsynets vedtak til gunst for Coop. Endringen av vedtaket skyldes feil ved Konkurransetilsynets rettsanvendelse. Da skal Coop i utgangspunktet ha dekket vesentlige kostnader som har vært nødvendige for å få endret vedtaket.

Postadresse:

Postboks 511 Sentrum
5805 Bergen

Besøksadresse:

Zander Kaaes gate 7
5015 Bergen

Telefon: +47 55 19 30 00 post@knse.no

- (7) I kostnadsoppgaven har Coop kun inkludert kostnader pådratt etter Konkurransetilsynets vedtak 3. februar 2025.
- (8) Lovens vesentlighetskriterium gjelder bagatellmessige omkostninger, og begrenser ikke partens krav på erstatning for nødvendige advokatutgifter.
- (9) Ved vurderingen av hvilke kostnader som er nødvendige, må det ses hen til sakens faktiske og rettslige kompleksitet. Konkurransetilsynets vedtak, som bygget på feil hjemmel, nødvendiggjorde at Coop måtte foreta rettslige utredninger og oppklaringer. Utleveringen og sammenstillingen av dokumenter fra Konkurransetilsynets side har også bidratt til merarbeid for Coop. Både den rettslige og faktiske kompleksiteten gjør dermed at alle utgiftene var nødvendige.
- (10) I vurderingen må man også se hen til sakens betydning for parten. Vedtaket gjelder innsyn i dokumenter i prisjegersaken, der Coop ble ilagt et overtredelsesgebyr på 1,3 milliarder kroner. Det var nødvendig å legge ned vesentlige ressurser i å sikre et nødvendig forsvar mot vedtaket, herunder ved å kreve innsyn i dokumenter av betydning for Coops mulighet for kontradiksjon. Arbeidet til de uavhengige ekspertene Whish og Harrington har vært sentralt for Konkurransetilsynets vedtak, og det var av stor interesse for Coop å få innsyn i dokumenter og kommunikasjon knyttet til arbeidet deres.
- (11) Der saken krever det, skal nødvendighetskriteriet hensynta markedsprisen for en advokat med den nødvendige spesialkompetansen. I foreliggende sak, med kompliserte faktiske og rettslige spørsmål, var advokatutgifter til markedsmessig høy timepris nødvendig og erstatningsberettiget.

3 Klagenemndas vurdering

3.1 Innledning

- (12) Det rettslige grunnlaget for kravet om dekning av sakskostnader er lov av 10. februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven) § 36, der første ledd lyder:

«Når et vedtak blir endret til gunst for en part, skal han tilkjennes dekning for vesentlige kostnader som har vært nødvendige for å få endret vedtaket, med mindre endringen skyldes partens eget forhold eller forhold utenfor partens og forvaltningens kontroll, eller andre særlige forhold taler mot det.»
- (13) Det er Konkurransklagenemnda som klageinstans som tar stilling til sakskostnadskravet, jf. forvaltningsloven § 36 tredje ledd første punktum. Kravet om dekning av sakskostnader er rettidig, jf. forvaltningsloven § 36 tredje ledd.
- (14) Vilkårene for å bli tilkjent dekning av kostnadene er at vedtaket blir «endret til gunst» for en part, at de vesentlige kostnadene har vært nødvendige for å få endret vedtaket, og at endringen ikke skyldes partens eget forhold eller forhold utenfor partens og forvaltningens kontroll, eller andre særlige forhold taler mot det.
- (15) Konkurransetilsynets vedtak datert 3. februar 2025 ble endret til gunst for Coop da Konkurransklagenemnda ga innsyn i det alt vesentlige av dokumenter som Konkurransetilsynet hadde unntatt innsyn.

- (16) Endringen av vedtaket skyldtes ikke Coops eget forhold eller forhold utenfor partenes kontroll, da endringen i hovedsak skyldtes at Konkurransklagenemnda tolket og anvendte reglene om partsinnsyn ulikt fra Konkurransetilsynet.
- (17) Advokatutgiftene som er påløpt i saken er å regne som «vesentlige kostnader». Det gjenstående vilkåret er om kostnadene har vært «nødvendige».
- (18) Nødvendighetskriteriet er et skjønnsmessig kriterium, der man må vurdere konkret om det var nødvendig å pådra seg de aktuelle utgiftene for at forvaltningen skulle endre det opprinnelige vedtaket.
- (19) Formålet med bestemmelsen er å styrke borgerens stilling overfor forvaltningen. Dette skiller bestemmelsen fra regler om sakskostnader i domstolsprosessen, som regulerer fordelingen av omkostningene mellom to prinsipielt likestilte parter. Siden bestemmelsen er en erstatningsrettslig særregel, kommer vanlige erstatningsrettslige prinsipper inn som et tolkningsmoment. Det vises til Hans Petter Graver, Alminnelig forvaltningsrett, 5. utgave, 2019, punkt 32.3.
- (20) Begrensningen til nødvendige utgifter innebærer først og fremst at det må være årsakssammenheng mellom utgiftene og det forhold at vedtaket ble endret. Får klageren bare delvis medhold, er det bare de kostnader som knytter seg til de deler av klagen som fører frem, som erstattes. Selv om bestemmelsen i stor grad er skjønnsmessig, er det ikke tale om noe fritt skjønn i den betydning at forvaltningen kan bestemme hva den synes er passende, jf. Hans Petter Graver, Alminnelig forvaltningsrett, 5. utgave, 2019 punkt 32.4.
- (21) Det skal ikke foretas en objektiv vurdering av om utgiftene var nødvendige. I praksis er det lagt til grunn at det ved vurderingen av om de påløpte kostnadene har vært nødvendige for å få endret vedtaket, bør tas utgangspunkt i partens subjektive oppfatning av nødvendigheten, ikke i om det objektivt sett var nødvendig å bruke advokat. Hvorvidt kostnadene har vært nødvendige, bør derfor avgjøres etter en konkret vurdering der det legges vesentlig vekt på hva parten selv og hans advokat med rimelighet har oppfattet som naturlige tiltak. Konkurransklagenemnda viser blant annet til NOU 2019: 5 punkt 23.2.3, JDLOV-1976-2162, Eckhoff/Smith, Forvaltningsrett, 10. utgave 2014, side 318 og Hans Petter Graver, Alminnelig forvaltningsrett, 5. utgave, 2019 punkt 32.4.
- (22) Flere momenter i vurderingen er relevante, blant annet saksbehandlingsfeilens art, sakens vanskelighetsgrad og om saken har stor økonomisk betydning for parten. Kravet om at kostnadene skal være nødvendige, gjelder både timesats og timeforbruk.
- (23) Innsynsbegjæringen gjaldt dokumenter i den såkalte prisjegersaken, der Coop ble ilagt et overtredelsesgebyr på 1,3 milliarder kroner av Konkurransetilsynet. Vedtaket om overtredelsesgebyr har åpenbart stor økonomisk og omdømmemessig betydning for Coop. I en slik sak er det naturlig at Coop mente det var behov for å bruke store ressurser på å sikre et godt forsvar, herunder å begjære innsyn i dokumentasjon man anså relevant for saken og sikre retten til kontradiksjon.
- (24) Konkurransetilsynet avslo opprinnelig innsynsbegjæringen med hjemmel i konkurranseloven § 26 tredje ledd. Coop argumenterte i klagen for at riktig hjemmelsgrunnlag var forvaltningsloven § 18, sett i lys av tvistelovens regler og EMK. I innstillingen til Konkurransklagenemnda skrev Konkurransetilsynet at man var enig i at forvaltningslovens bestemmelser gjaldt, men at det uansett ikke skulle gis innsyn.

Konkurransklagenemnda var enig i rettsoppfatningen til Coop, og ga innsyn etter forvaltningslovens regler sett i lys av EMK art. 6. Forholdet til praksis etter EMK art. 6 og tvistelovens bevisregler kompliserte også saken noe, og nødvendiggjorde en viss timebruk.

- (25) Konkurransklagenemnda mener samtidig at det samlede timeantallet som kreves dekket, er vesentlig for høyt sett hen til hva som med rimelighet kan ha fremstått nødvendig for utarbeidelse av klagen. Dette gjelder særlig med tanke på at Coop var bistått av advokater med høy fagkompetanse, og som forventes å organisere og utføre arbeidet med høy grad av effektivitet. Selv om man mente at Konkurransetilsynet hadde benyttet feil hjemmel, var det klart at det alternative hjemmelsgrunnlaget var forvaltningslovens regler. Det rettslige spørsmålet var således begrenset.
- (26) Dokumentmengden tilsier at det kan ha vært ressurskrevende å få oversikt over dokumentene det ble begjært innsyn i. Konkurransklagenemnda kan likevel ikke se at man i klageomgangen hadde behov for å gjøre ytterligere avklaringer av faktum, og at et komplekst faktum og stor dokumentmengde ikke kan tilsi så høy timebruk i klageomgangen i denne saken.
- (27) Konkurransklagenemnda legger stor vekt på [REDACTED]
[REDACTED] Denne delen av arbeidet gjelder vurdering av Konkurransetilsynets oversendelsesbrev, ytterligere rettskildesøk og utarbeidelse av merknader til oversendelsesbrev og fremstår som spesielt høyt i lys av det som allerede var gjort gjeldende i klagen.
- (28) Konkurransklagenemnda vurderer timetallet som er brukt på klagen som vesentlig for høyt i forhold til hva man med rimelighet kunne anse som nødvendig for utarbeidelse av klagen. Nemnda finner derfor å redusere beløpet skjønnsmessig til 150 000 kroner eksklusiv merverdiavgift.

4 Avgjørelse

Konkurransklagenemnda fatter etter dette følgende vedtak:

Konkurransklagenemnda dekker sakskostnader for Coop med 150 000 kroner eksklusiv merverdiavgift.

Avgjørelsen kan påklages i samsvar med reglene i forvaltningsloven § 28 jf. forvaltningsloven § 36 tredje ledd. En eventuell klage rettes til Næringsdepartementet, men sendes til Konkurransklagenemnda v/Klagenemndssekretariatet. Klagefristen er tre uker fra underretningen om vedtaket kom frem, jf. forvaltningsloven § 29 første ledd.

Avgjørelsen er enstemmig.

Dokumentet er elektronisk godkjent og har ingen signatur